

Anjela Arruabarrena Sarasola

*Lizartza,
Gipuzkoa
(1933)*

Aurkibidea

Biografia

Ipintza baserrian jaio zen aitaren jaiotetxean. Juan Inazio Arruabarrena zuen aita eta Juana Sarasola ama, biak ere lizartzakoak eta baserritarrak. Halaxe izan zen bera ere txiki-txikitatik 77 urte arte aritu baitzen baserriko lanetan ia bururik altxa gabe. Zortzi senidetan gazteena, ez zuen neskame joateko aukerarik izan bai ordea eskolara joateko.

Zintak

LIZ-011

- **Proiektua:** Lizartzako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Soroa Hernandez, Maddi
- **Data:** 2011-10-28
- **Iraupena:** 57 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Oruesagasti, Ainitze

Pasarteak

1. Eskola eta dotrina

- **Erref:** LIZ-011/005
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:04:56. **Bukatu:** 00:05:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Dotrina buruz ikasten zuen, eta zaila omen zen. Behinola, apaizak dotrina galdetu zionekoa kontatzen du. Ume batzuk partikular ibiltzen ziren lezioak ikasteko: Anjelak ez zuen denborarik ardiekin ibili behar izaten baitzuen. Gutxi ikasi zuen gaztelania.</p>

2. Umetako jolasak

- **Erref:** LIZ-011/008
- **Iraupena:** 0:00:39. **Hasi:** 00:06:46. **Bukatu:** 00:07:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

<p>Umetako oroitzapenak. Ez zuten panpinarik. Umetako jolasak aipatzen ditu: sokasaltoan, "hankak gordeta"... Neskak bakarrik ibiltzen ziren jolasean.</p>

3. Baserrian, sail handiak

- **Erref:** LIZ-011/011
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 00:08:05. **Bukatu:** 00:08:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

<p>Denbora gutxian ibili zen eskolan. Baserrian lan handia izaten zen: artoa, babarruna, garia... lantzen zituzten. Sail handiak egiten zituzten. Ogia eta taloa etxean egiten zituzten.</p>

4. Lizartzako errota

- **Erref:** LIZ-011/012
- **Iraupena:** 0:00:36. **Hasi:** 00:08:46. **Bukatu:** 00:09:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

<p>Lizartzan bi errota ziren. Errota bat Orexara bidean omen zen. Anjelaren etxekoak Tolosako errota batera joan ohi ziren.</p>

5. Errotaren funtzionamendua

- **Erref:** LIZ-011/014
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:09:27. **Bukatu:** 00:10:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

<p>Errotaren funtzionamenduaz hitz egiten du. Lakarekin ordaindu ohi zitzaion errotariari; eramandako arto edo gariaren hainbesteko bat izaten zen. Diru pixka bat ere eman ohi zitzaion errotariari.</p>

6. Ogia nola egiten den

- **Erref:** LIZ-011/015
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:10:59. **Bukatu:** 00:12:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

<p>Ogia etxean egiten zuten. Legamia Tolosan erosten zuten, drogerian. Ogia nola egiten den azaltzen du. Orexan ogi asko egiten zela dio.</p>

7. Ogia, gari-irinarekin; taloa, arto-irinarekin

- **Erref:** LIZ-011/017
- **Iraupena:** 0:00:22. **Hasi:** 00:12:43. **Bukatu:** 00:13:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

<p>Ogia gari-irinarekin egin da. Taloa, berriz, arto-irinarekin.</p>

8. Taloa nola egiten den

- **Erref:** LIZ-011/019
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:13:38. **Bukatu:** 00:14:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

<p>Taloa nola egiten den azaltzen du.</p>

9. Artoa

- **Erref:** LIZ-011/022
- **Iraupena:** 0:00:49. **Hasi:** 00:14:49. **Bukatu:** 00:15:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Baserriko uztak. Artoa nola jorratzen zuten azaltzen du. Lursail handiak zituzten.</p>

10. Eguzkia

- **Erref:** LIZ-011/023
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:15:38. **Bukatu:** 00:16:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

<p>'Ipintza' baserria erreferentzia hartuta, eguzkia nondik ateratzen eta sartzen den azaltzen du. Egutera eta ospela, biak behar dira uzta ona emateko.</p>

11. Tolosara, tratura

- **Erref:** LIZ-011/026
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:17:29. **Bukatu:** 00:19:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

<p>Tolosara joaten ziren baserriko jeneroa saltzera. Babarruna, untxiak, oilaskoak, kapoiak... saldu ohi zituzten. Oilaskoak nola irentzen diren azaltzen du. Leaburutik barrena joaten ziren Tolosara; oinez, 'Correo'-an...</p>

12. 'Zerkausi'-ko giroa: tratua eta prezioa

- **Erref:** LIZ-011/027
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:19:33. **Bukatu:** 00:20:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

<p>'Zerkausiko' giroa. Hondarribia, Donostia... inguru horietatik "biltzaileak" joan ohi zen baserritarren jeneroa erostera. Plazako tratua eta prezioak nola izaten ziren azaltzen du.</p>

13. Tratuan ateratakoarekin erosketak egin

- **Erref:** LIZ-011/029
- **Iraupena:** 0:00:23. **Hasi:** 00:21:00. **Bukatu:** 00:21:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

<p>Tratua ateratako diruarekin, erosketak egiten zituen Tolosako dendetan. Arroza, txokolatea, azukrea, kafea... erosi ohi zituen.</p>

14. Tolosara, idiak ferratzera

- **Erref:** LIZ-011/031
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:22:10. **Bukatu:** 00:23:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Errementariak, ferratzaileak

Laburpena:

<p>Tolosara eramaten zituzten idiak ferratzera. Lizartzatik Tolosara oinez joaten ziren idiekin. Tolosan ferratokia non zegoen azaltzen du.</p>

15. Artilezko koltxoia

- **Erref:** LIZ-011/037
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:31:12. **Bukatu:** 00:32:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura
- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

<p>Artilezko koltxoak nolakoak izaten ziren azaltzen du.</p>

16. Lizartzan auto bakarra zenekoa

- **Erref:** LIZ-011/039
- **Iraupena:** 0:00:31. **Hasi:** 00:32:44. **Bukatu:** 00:33:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:

<p>Anjela gaztea zenean, Lizartzan auto bakarra omen zen. Jabeak jendea Tolosara eramaten omen zuen. Anaia batek "moto vespa" bat zuen.</p>

17. Baltsa eta sueltoa

- **Erref:** LIZ-011/043
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:35:43. **Bukatu:** 00:37:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

<p>Festa egunetan, gaueko 12:00ak jotzerako etxera joan behar izaten zuen. Behinola, dantza kontuak zirela eta Lizartzan jendea haserretu egin omen zen: beheko plazan baltsean egin omen zuten; goian, berriz, sueltoan. Anjela sueltoan aritzen omen zen.</p>

18. Medikua eta gaixotasunak

- **Erref:** LIZ-011/050
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:40:13. **Bukatu:** 00:41:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:

<p>Gazte garaian, ohikoak izaten ziren gaixotasunak: katarroa, biriketakoa... Lehen jendea gazteago hiltzen omen zen. Mediku "xahar" bat ibiltzen omen zen Lizartzen.</p>

19. Laborea eta basolanak

- **Erref:** LIZ-011/057

- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 00:44:05. **Bukatu:** 00:44:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:

<p>Baserriko lanak. Laborea nola egiten zen azaltzen du: lau lagun aritzen ziren laian lurra biratzen. Menditik garoa ekartzen zuten behiei azpiak egiteko; pinuak sartzen zituzten basoan...</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-01-31

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com